

Մ Ս Ե Ր Ի Մ Ժ Ո Ղ Ո Վ Ր Պ Ե Մ Ն

Հաբաթը երկու անգամ
կը հրատարակուի :
Մտորագրութեան տեղն
է Իմամ Ալի խան վա-
րի յարկը թիւ 15 :



Տարեկան դինն է կանխիկ
ըսուշ 100 :
Դուրսերէն բաժանորդ
էղաները փոստային
ծախքը վճարելու են :

18 ՄԱՅԻՍ

Գ. ՏԱՐԻ 1863

ԹԻԻ 12—13

ԻՄԷ ՄԱՐԳԷՆ

ԸՆՏԱՆԵԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ԴԱՍԻԱՐԱԿՈՒ
ԹԻԻՆԸ

Տէս թիւ 9 • 10 • 11 •

Ի. ԳԼԽՈՅՆ ԺԱՆՈՒՆ-ԹԻՆԸ

Իմէ Մարգէնի աս դուրսը սքանչելի
բարոյական մը կը բովանդակէ . թերեւ
երբեք կրօնքին բարոյականին ամենէն
նախանձայր Վարդապետը չկրցաւ տես-
նել ան սրբութիւնը որ էրիկ մարդուն
կանանց հետ վարուելուն մէջ պարտի
երկնալ , որչափ Իմէ Մարգէն սա գըլ-
խուն մէջ կը յայտնէ : Այս ծանօթու-
թիւնը գալ շաբթուան թերթով : Իմէ
Մարգէնի գաղափարն այնպէս յայտնի է որ
բացատրութեան կարօտ չէ . միայն քանի
մը պատմական ակնարկութիւններուն
լոյս տալ հարկ է :

Իմէ Մարգէնի ակնարկած կանայքը ,
ինչպէս պատմութեան պարագաներէն
յայտնի է , Ֆրոնտի կուսակցութեան մէջ
մասնակցութիւն ունեցող քանի մը երեւ-
ելի կանայք են , ինչպէս Մանբանսիէի օրի-
որդը և Լոնկվիլի դքսուհին :

Պէտք է զիմնալ որ Լուտովիկոս ԺԳ.
ին մեռնելէն ետքը որդին Լուտովիկոս
ԺԳ. մեծ կոչուածը , զեռ հինգ տարուան
հօրը աթոռը նստաւ 1643 : Լուտովիկոս
ԺԳ. ին կրտսերութեան ժամանակը ,
բաց 'ի դուրսի հետ եղած պատերազ-
մներէ , Ֆրոնտ կոչուած կուսակցութեան
պատճառաւ մեծամեծ խռովութիւններ
եղան : Լուտովիկոսի կրտսերութեան
խնամակալութիւնը (բէժան) մանուկ
թաղաւորին մօրը , Աննայի Աւստրիաց-
ւոյն յանձնուեցաւ : Աննա զՄաղարէն
ծիրանաւորը (Գաբրիէլ), որ արդէն Լու-
տովիկոս ԺԳ. ի ժամանակէն Գաղղիոյ ա-
ռաջին պաշտօնեայ էր , իրեն առաջին
խորհրդական ըրաւ , այնպէս որ բոլոր տէ-
րութիւնը Մաղարէնի ձեռքն էր :
Մաղարէնի աս բացարձակ իշխանու-
թիւնը Գաղղիոյ ազգին հաճոյ չթուե-
ցաւ . զանգատները յաճախեցին և
Ֆրոնտի կուսակցութիւնը կազմուե-
ցաւ , և քաղաքային (ներքին) պատե-
րազմը սկսաւ : Աս կուսակցութիւնը մե-
ծամեծաց ' խորհրդանոցին ու ժողովրդ-
եան կուսակցութիւնն էր , և Արքուն-
եաց այսինքն խնամակալ Դշխոյին և
Մաղարէնի դէմ էր :

Երևելի անձինք Ֆրոնտի պատերազմին մէջ մասնակցութիւն ունեցան, դըլէտաւորներն են, Բոլտը Կոնտի որ Բէլի գարտինալ անուամբ հռչակաւոր է, Գիւրէնի մարաշախտը, յետոյ նոյն ինքն Գոնտէ որ առաջ Արքունեաց կողմն էր, և Օրլէանեան տունէն Հենրիկոս Լոնկվիլի դուքսը որոյ կնիկն էր մեծանուն Լոնկվիլի դքսուհին :

Լոնկվիլի դքսուհին է, Աննա Ժընըվիւզ Պարպոն — Գոնտէեան, Մեծին Գոնտէի և Գոնդիի իշխանին քոյրն էր, գեղեցկութեամբ ու հանճարով անուանի էր. Լոնկվիլի դուքսին հետ ամուսնացաւ և Ֆրոնտի կուսակցութեան մէջ շատ ազդեցութիւն ունեցաւ : Նախ իր էրիկը կուսակից բոլոր Ֆրոնտեանց որոց մէջ էին եղբարքը Գոնտէ և Գոնդի : Իրկանը և եղբայրներուն բռնութիւնն տեսնելով, Ղըքսուհին Հոլանտա ապաւինեցաւ, և իրեն ձգեց զԳիւրէն որ դքսուհւոյն տարիաժուն էր : Գիւրէնի զօրավարութեանը տակ բանակ կազմեց, բոլոր դաւառները պարտեցաւ, իշխաններ ու ժողովուրդը թագաւորական իշխանութեան դէմ յորդորեց : Գալլութեան սիրող էր և շատ զիանոց բարեկամ. գեղեցկութեամբն ու հանճարովն ամեն մարդ իրեն գրաւած էր : Չատ տարիաժուներ ունեցաւ, մանաւանդ Մարտիլեադի իշխանը, որ Բոլֆորդի դուքս անուամբ ծանօթ է. այս է որ Լոնկվիլի դքսուհւոյն համար սա տղերքը գրած է :

Ձի զնորա սիրան շահեցողց, եղեց ծախ աչացն
հաճոյ :
Նոյ թագաւորս ետու ես մարտ. և թէ մարթ
էր, և և ընդ ես տայի :

Էմէ Մարդէնի ըսածը թէ « կին մը ժողովուրդը կը յարուցանէ, իշխանները կը վառէ, Մաղարէն Բարիդէն կը հալածէ » : Լոնկվիլի դքսուհւոյն համար է : Արդարեւ երբ Ֆրոնտի կուսակցութիւնը Լոնկվիլի դքսուհւոյն գործունէութեամբն այնչափ զօրացաւ որ դաւառներ ու ժո-

ղովուրդը ոտք ելաւ, և քաղաքային պատերազմը մեծ կործանում կը սպառնար, խնամակալ Գլխոյն ստիպուեցաւ, և ըզ-Մաղարէն արձկեց որ Գոլոնիա մեկնեցաւ (1851) :

Միւս կինը որոյ համար կ'ըսէ Էմէ Մարդէն թէ թագաւորին դէմ Պատդիլէն թնդանօթ արձկել կուտար, Մոնբանսիէի դքսուհին է, որ Օբիւրդ անուամբ ծանօթ է : Աս օրիորդի Օրլէանեան Կասդոնի, այս ինքն Լուտովիկոս Ժ. Գ. ին եղբորը և Լուտովիկոս Ժ. Գ. ին հօրեղբորը դուստրն էր : Պատանեկութեան ատենը Լուտովիկոս Ժ. Գ. ին հետ պիտի ամուսնանար, բայց Ֆրոնտի կուսակցութեան հաղորդ ըլլալուն համար թագաւորին սիրտը իրմէ ուժացոյց :

Ֆրոնտի ժամանակ և Ֆրոնտի մէջ նշանաւոր կանանց մէկն ալ Մոնպազանի դքսուհին էր, որ խնամակալ Գլխոյն ալ շատ սիրելի էր, և անոր վրայ մեծ ազդեցութիւն ունեցաւ :

Աս և ուրիշ երևելի կանայք ան դաւրուն մէջ արգարեւ իբր ամուսին և մանաւանդ իբրեւ տարիաւոր ոչ միայն Գաղղիոյ, այլև Եւրոպիոյ պատմութեան մէջ մեծամեծ, մերթ բարի, բայց մերթ մանաւանդ վնասակար գործեր գործել տուին :

Էմէ Մարդէն կը զարմանայ թէ ինչպէս Ֆլեւրի և Ֆլենէյոն եօթն և տասներորդ դարուն մէջ կանանց դատարարակութեանը համար հազիւ քանի մը հասարակ ուսմանց սկըզբունքները սորվեցնելու համարձակեցան : Քանզի ան դաւրուն մէջ, թէպէտ կանանց դատարարակութեան փոյթ չկար, մանաւանդ կանանց սորվիլը թերեւ վնասակար և դայթակղական կը համարուէր, դստուեցան ուսումնասիր կամ զրադէտ կանայք, որոնց մէջ յիշատակաց արժանի են Տիկին Մէլինէ և տիկին լա Ֆայէթ : Նախքան որ Գոլանթ Մէլինէի մօր եղբայրը որ եկեղեցական մըն էր, Սէվինէի որը մնալէն ետքը, անոր կառարեալ

տրադազիա սոս սրտիւ ու պաշտօններ տուին :

Հոս կարճ տեղեկութիւն մ' ալ տանք Հեղիոդորոսի վրայ , որուն ինչպէս ըսինք , Տարփանք Թէագինեայ և Քաւիկիեայ անուն վէպն Ս.միող (Եպիսկոպոսը) վեշտասաներորդ դարուն մէջ Պաղղիներէն շրջեց և Փիլիպպոս Ս. էն մեծարեցաւ : Հեղիոդորոս քրիստոնէութեան չորրորդ դարուն մէջ Թեսաղիոյ Տրիկա քաղքին Եպիսկոպոսն էր : Յիշեալ վէպին մէջ որ էմովպոնի ալ կը կոչուի , Նիկիպոսի վրայ շատ օգտակար մանր տեղեկութիւններ կան : Քրիստոնէութեան չորրորդ դարուն մէջ Եպիսկոպոս մը սիրոյ վէպ մը կը դրէ , ուրիշ Եպիսկոպոս մը զայն վեշտասաներորդ դարուն մէջ կը թարգմանէ , ալ ինչու զարմանանք թէ ինչու համար ուրիշ մը ինչ նկատաներորդ դարուն մէջ Վարդէնիք կը հրատարակէ : Կերևի թէ հանձարը կամ ոգին (ժէնի) կարգ չի ճանչնար , և ինչպէս մատենագիր մը կ'ըսէ , ոգին երբ գոյանայ , ամեն արգելք կը սրտառէ , դուրս կ'երևայ : Մանաւանդ ուր ոգին կարգէն ետքը կը համարի կամ կը զարգանայ :

Իմէ Մարդէն առ դիտուն մէջ Օրէնս գիր ըսելով Լամարդին կ'իմանայ որոյ բարեկամն էր , և որուն առ դործն ալ նուիրած է սշտնչելի նամակով մը որոյ թարգմանութիւնը հոս կը դնենք :

ԱՌ ՏԷՐ Ա. ՏՐ ԼԱՄԱՐԹԻՆ

Իմեն առաքեալ , երևելի բարեկամս , իր օրուանը կոչուած է : Յերկնոսա խորհուրդ մը կ'ընդունի , և ասիկա կոտակա աշխարհի թող տալէ ետքը կ'անցնի : Ըստի , տիեզերական խառնրին մէջ , Մովսէսի վարդապետութիւնը և Քրիստոսինը մարդկային աղբը նորոգելու եկան : Աս վարդապետութիւնները որոյ բովանդակութիւնը սուրբ սէրն է , քու մարդկոյնքն եղաւ , դու ալ նոյնը կրօնք ըրիր ընտիր ամենայն ուր քու էութիւնդ կատարեալ ընելու եկած է : Քրիստոսին սիրելի տշակերաւ , ամենայն ինչ քեզի արուած է : Շնորհքն իր աստուածեղէն ձեռքը քեզ օրեց , մայրենի սէրը քու լոյսը եղաւ , և

ամուսն... սէրը քու կենացդ կանոնը : Ճարտար խօսութիւնը , բանաստեղծութիւնը ' կրօնքը , իբրեւ երեք երկնաւոր ճառագայթք , քու վրայ իջան և ըստ գեղեցիկ պատուերին Ֆէնէլինի , դու ինքն ընել ըլլալու արժանի երեցար , " Խօսքն ուրիշ բանի համար չգործածուելով եթէ ոչ խորհուրդ յայտնելու համար , խորհուրդն ալ միայն ճշմարտութեան և առաքինութեան համար : , " Քալէ' ուրեմն , և ո' գւոյն օրէնքներն ազգերու ըմբռնել տուր : Քալէ' մի' հոգնիր : Կանխակալ կարծիքներն ու մտրուութիւնները , որոնք մեր բնաւ թշուառութեանցն աղբւրներն են , բեմին բարձունքն զարկ : Թող օրինաց գիւղերը մեզմագոյն ըլլան , թող բարքերը վերասին յարգարուն , թող կրօնքն իր ճշմարտ վարդապետութեանը մէջ նորին ծնանի : Աշխատութեան վարժեցնելով ' զոքքը բարեբարոյ սորվեցուր : պատեւազմները կրթութեամբ և հրահանգք ուղղէ , երկտասարդները կրօնքին աղուամն զգալու առաջնորդէ : ստացիր հասարակաց դատարարութեան օրէնք մը' որ փառքը աղատութենէ վեր չգնէ , ոչ ալ աղատութիւնը սկզբունքներէ վեր , օրէնք մը' որ մեր սահմանադրութեան հետ համաձայն ըլլայ : Մարդերը ընէ , որոնք այնպէս մնասակար են ժողովրդոց բարոյականին , ինչպէս անոնց բարեբախտութեանն ու արուեստգիտութեանն : Կարճէ (ջնջէ) դերութիւնը , կարճէ մահու պատիժը : բարեբարոս աշխարհին այն երկու եղեք որոնք քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ պահուած են : Մարդասիրագոյն ըրէ մեր տակաւին վայրենի օրէնսգրութիւնները , ինչպէս որ Ֆէնէլին , Աւետարանին ոգին մեծանելով , աստուածաբանական վարդապետութիւնները մարդասիրագոյն ըրաւ : Վերջապէս , ինչպէս որ մինչև յարգ եղար , այսուհետեւ ալ միշտ կառավարութեանց կերպերէն վերագոյն կեցիր : միապետութիւն , կայսրութիւն , հասարակապետութիւն , ամենն ալ ընդունէ , բաց ի տիրապետութենէ և անիշխանութենէ (փեֆտիքի , անարշի) : Սրգարեւ թող տերութիւն մը ինչ քաղաքաւ , կան կերպ և ինչ յորջորջում կ'ուզէ ունենայ , մեղի ինչ փոյթ բաւական որ Աստուծոյ օրէնքն հոն դանտի :

Բարեկամ , քու առաքելութիւնդ բարձր է : Ճշմարտութիւնը չըմանց վրայ է : աշխարհ քու նըռաքներդ կը կրկնէ , և այն խօսքերը զոր մեր օրէնսգիր ժողովներուն մէջ կը խօսիս , յայտնի ըրին թէ դու ժողովրդեան և մարդկութեան իրաւանցն աղիւկ պաշտպանն ես :

Մինչդեռ դու հղրներուն կը խօսիս , ևս տկարներուն սկսայ խօսիլ : Բնատնեաց մայրերը երկրին և ընտանեաց բարքերն ուղղելու հրաւիրեցի : Մարդ ճշմարիտ պաշտոնը մանկաւոյն և երիտասարդաց կըրօնական բարգաւաճումն է : Մարդկային ազգին ապագան մարդ սիրոյն վրայ կը կենայ : աս կարողութիւնը մի-մէ թեր : Որչափ տկար էրեկ քեզ կընչկ մարդը , դիտելի որ անոր ազգեցութիւնն անյայթ է : մայրը սահմանաւ է գործելու այնպիսի

կաւածիւ են Սգգերնուս մէջ — Վասն զի ի վաղուց անտի շատ ծնողքներ աւարդ շահասիրութեամբ զինեալ աւելորդ ծախք մը կը համարին իրենց տղոցը ուսմանց և դաստիարակութեանը համար զոհել իրենց ստացուածոց մէկ փոքրիկ մասը և աւելի կ'ընտրեն դիւրակեցութեան և հաճոյից գործածել այն գումարն որ օր մը իրենց որդոցը համար կրնար երջանիկ ապագայ մը պատրաստել :

Եւհու, հաճոյից և դիւրակեցութեան սէրն մտայ, ձեռաց և սրտից կապ նաև արգելք մը կը լրջայ բարի սկզբնաւութեանց, և հետևաբար այն ստացուածն փոխանակ իմաստութեան և առաքինութեան հրաւիրակ՝ զոհ կը լրջայ անցաւոր դիւրակեցութեան, այս սկզբան տէր անձինք կը հարկադրին հեռու կենալ ազնուական գործերէ, և աղքային պիտոյից օգնութիւնէն, և արդարեւ այնպիսին չը կրնար ազգային պիտոյքն զգալ, վասն զի իւր քիրտն ու աշխատութիւնը հազիւ իւր հաճոյիցն ու դիւրակեցութեանը կը բաւեն :

Վհատութիւն մը, կը տիրէ խոհական անձանց վրայ, որոնք ջանացեր էին ազգին անաչառ կործանման դէմն առնուլ, սակայն իրենց աղնիւ խիղճը չի կրնար թողուլ զայն անօգնական, և կ'սկսին դարձեալ առանց յուսահատելու, յորդորել, խրատել, աղաչել. կը գրգռուին շահասէր անձինք և հակառակութիւնը կը ծագի :

Բայց թերևս այն բարի անձինք ալ կը ջանան աղքատիւութեամբ վառուած մեծ գործ մը ընել և մէկէն ընել, ահա այս մէկէն ընելը շատ անգամ բարի ըսկըզնաւորութիւն մը տալն ու վրայ կընէ : Միտրի մէջ ծածկուած նուաղեալ կայծ մը անկարելի է որ մէկէն ի մէկ կարենայ բոց հանել, այլ քիչ հովահարութենէն ետքը կայծը կը բորբոքի և կամաց կամաց կարող կը լրջայ այն մարած կայծը պալատներ, քաղաքներ,

այրերու միկելու, ուրեմն պէտք է մեծ գործ մը ընելու համար փոքրիկն սկսել, եւ ահա այս խոհեմ հանդարտութիւնը կամ չափաւորութիւնը շատ անգամ կը պակսի մեզի և կործանման պատճառ կը լրջայ : Թերևս իրենց նպատակին հասնելու համար բնական ձիւք և կատարութիւնը չեն ալ պակսիր :

Բնկերութեանց յառաջանալուն արգելքներէն դառնագոյնը կ'երեւայ, նախանձ. նախանձ չէ՞ր որ թագաւորութեանց ու իշխանութեանց հիմը փորեց, և իւր փլատակներուն տակը թաղեց, և Հայկեանց փառաց արեւը ծածկեցաւ. նախանձ չէ՞ր որ դաշտերն ու արօտները, փոխանակ առատ հուճք քաղելու արեան հեղհեղներով ներկեց, ու պատերազմաց խառնակութիւններով լեցուց :

Վերջապէս այդ անիծեալ նախանձին պատճառաւ չէ՞ր որ կրօնքն անգամ լիտացաւ. փուճ տեղը ո՞վ բարեսիրտ Սգգայինք, կը ջանաք միաբանութեան ու զարգացման հնարքներ գտնալու քանի որ այդ անարգ ախտը իւր արմատը ձգեր է ընդունայն սրտերու մէջ ու կը խլէ անկէ մարդկութեան զգացմանց սէր մունքը :

Խրաւ է որ այսչափ չարեաց մէկ պատճառն ալ ազգայնոց բնիկ հայրենիքէն հեռու և ցրուած ըլլալը կրնայ համարուիլ. մի և նոյն երկրի մէջ դժուար է գոհ ըլլալու չափ համազգի թիւ մը զրտնել, սակայն այս թիւը կրնայ լեցուիլ երբ երկրիս երեսը ցրուած Հայքս կերպով մը միանան մտօք : Հեռաւորութիւնը կը հեռացնէ սրտերէն սէր ու գութ հայրենեաց, չենք տեսնար այն երկիրը ուր որ մեր նախնիքը կեանքերնին անցուցին, ոչ նոյն օդը, զոր շնչեցին, ոչ նոյն դաշտերը զորս երկրագործութեամբ ծաղկեցուցին, և այս օրուան օրս վերացեալ յիշատակներով կը խաբենք ինքզինքնիս : Ասով է որ չենք ալ ուզեր այն լեզուն զիտնալ որ անոնց բերնէն մեղրածորան վազեր է, և փուճ բան կը հա-

կութեան որ Մայիս 26 կիրակէ օրը ուրոշուած է այս միացեալ Հանդէսները տօնելու համար 'ի դաշտն Հինքեար իսկէլէսիի, որ այս անգամ ամեն ջանք 'ի գործ պիտի դրուի Հանդէսս ամենայն կերպով փառաւոր եւ կանոնաւոր ըլլալու համար :

Շողեհաւներն պիտի հանդիպին Սամաթիա, Եէնի Պարու, Կամուրջ, Քապաթաշ, Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Հիսար, Պոյաճը Քէօյ, Քատը Քէօյ, Քուզկունճուք եւ երեկոյին Եէնի Մահալլէ նաւահանգիստներն, որ ելլելու եւ դառնալու ժամերը պիտի կանխաւ ծանուցուի :

Տամակներն 20 զուրուշ երթեւեկութեան եւ 10 զուրուշ կերակրոյ համար զատ կը ծախուին հետեւեալ տեղերը մինչեւ մայիս 20. որ անկէ անդին տամսակ չպիտի ծախուի :

Սամաթիա. Սանուց ընկերութեան թանգարանը եւ Հայկական ընկերութեան դրօսարանը :

Լանկա. Ընթերցասիրաց ընկերութեան դրօսարանը :

Շուկա. Մէրճան Իմամ Սալի Խան թիւ 8. Յ. Սըշակ աղայի սենեակը :

Խառօղիւղ. Վարդանանց ընկերութեան դրօսարանը :

Բերա. Պ. Պէնկլեանի դրօսարանը : Իւսկիւտար. Արամեան ընկերութեան դրօսարանը :

Պալատ. Ժողովրդասէր ընկերութեան գանձապետ Պ. Գ. Ֆրէնկեանի քով :

Կ. Պօլիս 10 մայիս 1863

Իմամ Սալի Խան թիւ 8.

Ի դիմաց Յանձնաժողովոյ

ՅԱԿՈԲ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՍԵՐՍԵՐԻ ԵՆՆՈՒՏԻ

ԵԱՆԻ

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ ՀՐԵԱՅ

Պաղլիայի Էօթէն Սիւ անուն երեւելիի գրողէտին «Թափառան Հրեայ» տնուն հոշակաւոր հեղինակութիւնը՝ որ արդէն շատ լեզուներու թարգմանուած ու մեծ ընդունելութիւն գտած է ու մեծաւ տխրածանօք կը կարդան, Միւնստիի Էրճիտս դադարեալ լրագրին Խրմբադիր Արժ. Կարապետ աղա Փանոսեան հմուտ գրողէտը առհասարակ ամենուն դիւրահասկնալի ընելու համար հայերէն տառերով մեծ յաջողեկութեամբ եւ ընտիր ոճով Տաճկերէն լեզուի թարգմանած եւ տետր առ տետր ամառոյս ու թէն հրատարակել սկսած է քառածալ գիրքով եւ մաքուր տպագրութեամբ :

Կը յուսանք որ ազգասէր եւ մեծարգոյ Թարգմանչին այս օգտակար հրատարակութիւնը ընդունելութիւն կը գտնէ արդոյ հասարակութենէն, ինչպէս որ արժանի է ասանկ սքանչելի եւ գործ մը :

Թափառական Հրեայի ամբողջին գինըն է 2 Օսմանեան լիրա, մէկը կանխիկ եւ միւսն ալ գրքին կէսը տպուած ատեն վճարելի. իւրաքանչիւր տետր 16 երեսէ կը բաղկանայ եւ կը ծախուի 100 փարսայի. իսկ գաւառներու համար 40 զուրուշ ճամբու ծախք պիտի առնուի :

Այս օգտակար գործը կը հրատարակուի ամեն հինգշաբթի օրերը : Ստորագրութեան տեղերն են՝ Կ. Պօլիս մեծարգոյ Թարգմանչին սենեակը Վարագճի Խանին վերի յարկը թիւ 1 սենեակը. Իզմիր, Մանուկ աղա Խաչիկեան. Էսթրնէ, Թորոս աղա Յովհաննէսեան. Պրուսա. Կարապետ աղա Փանոսեան. Կեսարիա, Յակոբ աղա Փանոսեան :

ԽՐԱՏԱՐԻ—ՏՆՕՐԷՆ

Ա. ՃԵՎԱՀԻՐՃԵԱՆ

Ա. ՀԱՄԱԶԳԱՅԷՆ ՏԳԱՐԷՆ